

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ งานเกษตร

ตัวชี้วัด

๑. วิเคราะห์ขั้นตอนการทำงานตามกระบวนการทำงาน
(ง ๑.๑ ม.๑/๑)
๒. ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานด้วยความเสียสละ
(ง ๑.๑ ม.๑/๒)
๓. ตัดสินใจแก้ปัญหาการทำงานอย่างมีเหตุผล
(ง ๑.๑ ม.๑/๓)

แผนผังสาระการเรียนรู้

การจัดสวนในภาชนะ

งานเกษตร

การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

- ความหมายของการจัดสวนในภาชนะ
- ประเภทของการจัดสวนในภาชนะ
- พรรณไม้และวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้จัดสวนในภาชนะ
- ขั้นตอนการจัดสวนในภาชนะ
- การดูแลรักษาสวนในภาชนะ
- การนำสวนในภาชนะไปใช้ประโยชน์

- การจัดสวนในภาชนะแบบขึ้นหรือการจัดสวนถาดแบบขึ้น
- การจัดสวนในภาชนะแบบแห้งหรือการจัดสวนถาดแบบแห้ง

- ความหมายของการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ประโยชน์ของการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ตัวอย่างการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

- ผลิตภัณฑ์แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรประเภทพืช
- ผลิตภัณฑ์แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรประเภทเนื้อสัตว์

งานเกษตร

๑. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

การเกษตร หมายถึง การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมงและการทำป่าไม้ ซึ่งก่อให้เกิดผลผลิตที่นำมาใช้บริโภคในชีวิตประจำวันและสามารถนำไปจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้

๑.๑ ความหมายของการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร หมายถึง การนำผลผลิตจากการเกษตร มาเปลี่ยนแปลงสภาพด้วยวิธีการต่าง ๆ ผลผลิตทางการเกษตร เช่น ข้าว พืชตระกูลถั่ว ผลไม้ เนื้อสัตว์ นม

๑.๒ ประโยชน์ของการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมีประโยชน์ ดังนี้

๑. ช่วยรักษาผลผลิตทางการเกษตรไว้บริโภคในครัวเรือนได้เป็นเวลานาน โดยไม่เน่าเสีย
๒. ช่วยแก้ปัญหาผลผลิตคุณภาพต่ำที่จำหน่ายไม่ได้
๓. ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่มีรูปแบบและรสชาติแตกต่างไปจากเดิม
๔. ช่วยเพิ่มมูลค่าของผลผลิต
๕. ช่วยให้บริโภคสะดวกและง่ายขึ้น
๖. ผลิตภัณฑ์แปรรูปสามารถนำมาจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว
๗. ช่วยป้องกันปัญหาผลผลิตทางการเกษตรล้นตลาดในช่วงที่มีผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมากและจำหน่ายไม่หมด
๘. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งเนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปแล้วจะมีน้ำหนักเบา

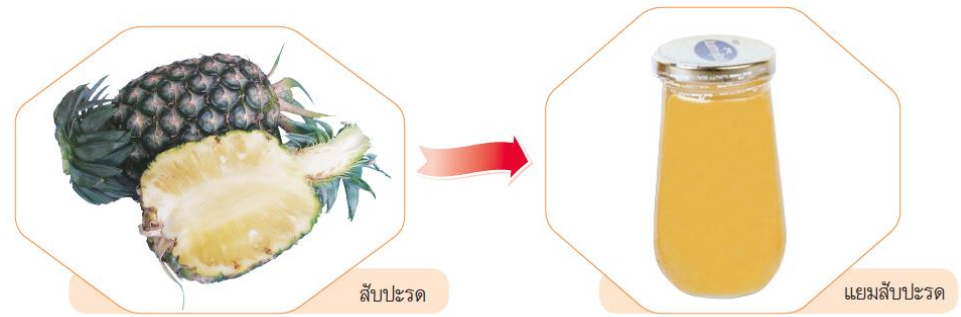

๑.๓ ตัวอย่างการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรประเภทพืชและเนื้อสัตว์มีหลายวิธี ดังนี้

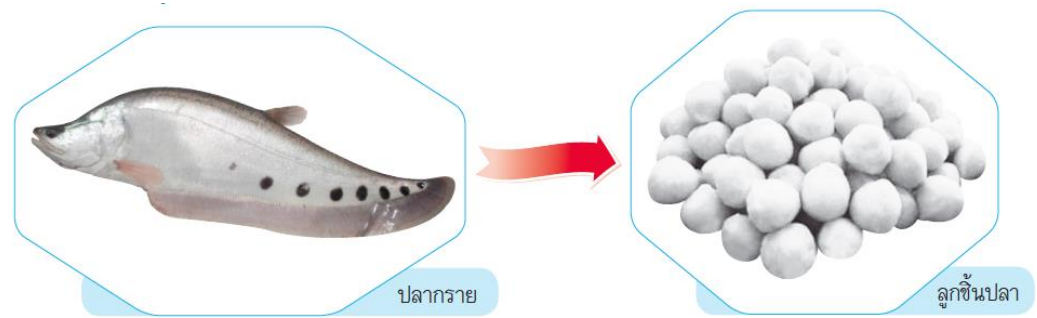
๑. ผลิตภัณฑ์แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรประเภทพืช

- ๑) มะม่วงกวน
- ๒) น้ำผลไม้บรรจุขวด
- ๓) แยมสับปะรด

๒. ผลิตภัณฑ์แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรประเภทเนื้อสัตว์

- ๑) ลูกชิ้นปลา
- ๒) ไก่ยอ
- ๓) ข้าวเกรียบปลา

๒. การจัดสวนในภาชนะ

การจัดสวนในภาชนะหรือที่เรียกว่า การจัดสวนถาด เป็นการจัดสวนจำลองขนาดเล็กที่ใช้หลักการออกแบบจัดสวนเช่นเดียวกับการจัดสวนขนาดใหญ่ เพียงแต่ใช้พรรณไม้และวัสดุอื่น ๆ ให้มีขนาดเล็กตามขนาดของภาชนะที่ใช้จัดตกแต่ง ซึ่งในปัจจุบันสังคมไทยกำลังให้ความสำคัญนำไปตกแต่งอาคารบ้านเรือนสถานที่ได้อย่างสวยงาม ผู้จัดสวนในภาชนะที่มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์สามารถทำเป็นอาชีพได้

การจัดสวนในถาด

การจัดสวนในตู้

การจัดสวนในแก้ว

๒.๑ ความหมายของการจัดสวนในภาชนะ

การจัดสวนในภาชนะ เป็นการจัดสวนโดยการย่อส่วนและจำลองธรรมชาติหรือเรื่องราวต่าง ๆ มาไว้ในภาชนะที่กำหนด เช่น ตู้กระจก ตู้เลี้ยงปลา ขวดปากกว้าง ถาดดินเผา ก้นลิ้น

๒.๒ ประเภทของการจัดสวนในภาชนะ

การจัดสวนในภาชนะหรือการจัดสวนถาด โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ การจัดสวนในภาชนะแบบชื้น และ การจัดสวนในภาชนะแบบแห้ง

๑) การจัดสวนในภาชนะแบบชื้นหรือการจัดสวนถาดแบบชื้น เป็นการจัดสวนในสภาพพื้นที่ที่มีบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่ชุ่มชื้น โดยใช้พรรณไม้หรือต้นไม้ที่ต้องการน้ำตามปกติ จึงต้องคอยดูแลเอาใจใส่มาก

การจัดสวนถาดแบบชื้น

เป็นพิเศษ ภาชนะที่ใช้มีรูปทรงคล้ายถาด อาจทำด้วยกระเบื้องเคลือบหรือกระเบื้องดินเผา ตู้อ่างหรือพลาสติก หรือถ้วยแก้ว หรือวัสดุเหลือใช้ เช่น ขวดพลาสติก ขอนไม้ และไม่นิยมใช้สีฉูดฉาด สามารถตั้งไว้ตามมุมบ้าน โต๊ะทำงานหรือตู้โชว์ได้ แล้วแต่ขนาดของสวนนั้น ๆ วัสดุปลูกที่ใช้ควรเป็นดินร่วนโปร่ง รักษาความชุ่มชื้นและระบายน้ำได้ดี ซึ่งควรเป็นดินร่วน ทรายละเอียด ผสมกากมะพร้าวสับย่อยเล็ก หรือขุยมะพร้าว ต้นไม้ที่ใช้มีหลากหลายชนิด เช่น ออมเงิน ออมทอง อมขนาด ก้ามปูหลุด เศรษฐีเรือนใน เฟิร์นใบเงิน พรมออสเตรเลีย และมีวัสดุตกแต่งอื่น ๆ เช่น หิน ตุ๊กตาประดับ

๒) การจัดสวนในภาชนะแบบแห้งหรือการจัดสวนถาดแบบแห้ง

เป็นการจัดสวนในสภาพพื้นที่ที่มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่แห้งแล้ง

เหมาะสำหรับผู้ที่ไม่ค่อยมีเวลาดูแลรักษามาก

ภาชนะที่ใช้เช่นเดียวกับการจัดสวนถาดแบบชื้น

วัสดุปลูกที่ใช้ประกอบด้วย ทรายหรือทรายสีต่าง ๆ

หินกรวด และพรรณไม้ที่ทนต่อสภาพอากาศที่ร้อน

หรือเป็นพืชอวบน้ำหรือพรรณไม้ทะเลทราย เช่น

กระบองเพชร หรือแคคตัส กุหลาบหิน แล้วตกแต่ง

ตามหลักการจัดสวน ก็จะได้สวนถาดแบบแห้งที่สวยงาม

และสามารถขยายได้ด้วย

การจัดสวนถาดแบบแห้ง

๒.๓ พรรณไม้และวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้จัดสวนในภาชนะ

พรรณไม้ที่ใช้จัดสวนในภาชนะ ควรมีขนาดเล็กกะทัดรัด รูปทรงสวยงาม แข็งแรงเหมือนพรรณไม้ใหญ่ย่อส่วน และควรเป็นพรรณไม้ที่เติบโตช้า แต่สามารถเติบโตได้ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน โดยเฉพาะแสงและความชื้น ส่วนวัสดุ อุปกรณ์ที่นิยมใช้ เช่น ดินผสมทราย ขี้เถ้ากลบ ช้อนปลูก กระบอกฉีดน้ำ ปากคืบ ภาชนะที่ใช้จัดอาจเป็นถาดกลม ถาดเหลี่ยม ซึ่งเป็นกระเบื้องเคลือบดินเผา หรือพลาสติกก็ได้ แต่ไม่ควรเป็นเหล็กเพราะเกิดสนิมได้ง่าย หากเป็น

ภาชนะสานหรือไม้ ต้องมีภาชนะรองรับภายใน และถ้าเป็นแก้ว ควรเป็นแก้วใส เพื่อให้เห็นวัสดุปลูก โดยทั่วไปนิยมใช้ภาชนะรูปทรงคล้ายถาดบอนไซ คือ ปากกว้างและตื้น มีความลึกประมาณ ๗-๑๐ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๒๐-๒๕ เซนติเมตร มีรูระบายน้ำ และอาจมีถาดรองด้วย สำหรับขนาดควรพิจารณาจากการเลือกชนิดและขนาดของพรรณไม้ เพื่อให้ได้สัดส่วนรับกัน

การใช้ขวดน้ำพลาสติกเหลือใช้สำหรับจัดสวนในภาชนะแบบแห้ง

๑) พรรณไม้ที่ใช้จัดสวนในภาชนะ พรรณไม้ที่ใช้จัดสวนในภาชนะ
ควรเลือกพรรณไม้จากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ดังนี้

(๑) ไม้เมืองร้อน เป็นพวกไม้ในร่ม ต้องการแสงไม่มากนัก ต้องการน้ำ
ปริมาณเล็กน้อย สม่ำเสมอทุกวัน ตัวอย่างพืชเมืองร้อนที่ใช้จัดสวนในภาชนะ เช่น
เฟิร์นใบเงิน เศรษฐีเรือนใน บิโกเนีย ไม้ฟิลิปปีนส์ พรมออสเตรเลีย เล็บครุฑต่าง
กวนอิม ลิ้นมังกรแคระ

เฟิร์นใบเงิน

เศรษฐีเรือนใน

บิโกเนีย

(๒) ไม้ดอก เป็นพรรณไม้ที่ใช้ไม้ดอกจัดตกแต่งในภาชนะ เพื่อให้

มีสีสันสดใส หรือต้องการดอกไม้สด โดยอาจใช้ไม้ดอกตามต้องการ เช่น

เฟื่องฟ้าแคระ หลิว ผกากรอง พิทูเนีย บานชื่นหนู ไฮยาซินธ์ ในการจัดควรเลือก

ต้นที่กำลังจะให้ดอก ข้อเสียของการจัดสวนแบบนี้ คือ มีอายุสั้น เพราะเมื่อ

ดอกหมดไป ก็มักไม่ออกดอกอีก และต้องดูแลรักษาให้มีความชุ่มชื้นตลอดเวลา

จัดหาที่แสงแดดส่องถึง และระวังไม่ให้น้ำถูกใบและดอก

เฟื่องฟ้าแคระ

หลิว

ผกากรอง

พิกุลเนียบ

บานชื่นหนู

ไฮยาซินธ์

(๓) **ไม้อวบน้ำหรือไม้ทะเลทราย** ต้องการแสงมากกว่ากลุ่มพืชในข้อ (๑) และต้องการน้ำน้อยกว่า ตัวอย่างพืชในกลุ่มนี้ เช่น กุหลาบหิน สับปะรดสี ม้าลาย กระบองเพชรขนาดเล็กชนิดต่าง ๆ

กุหลาบหิน

สับปะรดสี

กระบองเพชรขนาดเล็ก

(๔) **ไม้แคระ** เป็นไม้ยืนต้นที่ปลูกให้มีขนาดย่อส่วน สามารถนำมาจัดเป็นสวนในภาชนะคล้ายป่าจำลอง ตัวอย่างต้นไม้แคระที่นิยม เช่น แก้วแคระ ตะโก ข่อย เกล็ดปลาหมอ มะสัง

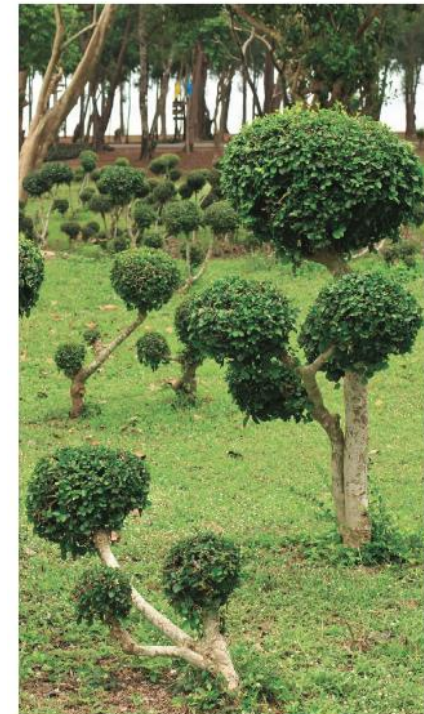
แก้วแคระ (ใบใหญ่)

แก้วแคระ (ใบเล็ก)

มะสัง

ตะโก

๒) หลักการเลือกพรรณไม้ที่ใช้จัดสวนในภาชนะ

การเลือกพรรณไม้ที่ใช้จัดสวนในภาชนะ มีหลักการดังนี้

(๑) เลือกพรรณไม้ที่มีขนาดเล็ก ใบ ดอก และรูปทรงสวยงาม

ถ้าจัดสวนในขวด ลำต้นและใบต้องสามารถบีบหรืองอเข้าไปในขวดได้ และไม่ใช่พรรณไม้ที่มีใบใหญ่ เพราะจะบังส่วนประกอบอื่น ๆ

(๒) เลือกพรรณไม้ที่ขยายพันธุ์ได้ง่าย โดยการปักชำและเพาะเมล็ด

(๓) เลือกพรรณไม้ที่มีความต้องการแสงเหมือนกัน ปลูกลงในภาชนะเดียวกัน เพื่อความสะดวกต่อการดูแลรักษา

(๔) เลือกพรรณไม้ที่มีความต้องการน้ำและความชื้นเหมือนกัน

(๕) เลือกพรรณไม้ที่มีความต้องการวัสดุปลูกเหมือนกัน

(๖) เลือกพรรณไม้ที่มีอัตราการเจริญเติบโตเท่ากัน เพื่อให้มีสัดส่วนความยาวและสูงใกล้เคียงกัน

(๗) เลือกพรรณไม้ที่มีรูปทรงคล้ายคลึงกันประมาณร้อยละ ๗๐-๘๐ เพื่อให้การจัดสวนในภาชนะเกิดความแตกต่างประมาณร้อยละ ๒๐-๓๐ และไม่ควรเลือกพรรณไม้ที่มีรูปทรงแตกต่างกันอย่างละเท่า ๆ กัน เพราะจะไม่กลมกลืนกัน

(๘) เลือกพรรณไม้ที่มีผิวสัมผัสกลมกลืนกัน โดยไม้ที่มีใบใหญ่ จัดเป็นผิวสัมผัสหยาบ ใบขนาดกลาง จัดเป็นผิวสัมผัสปานกลาง และใบเล็กหรือใบฝอย จัดเป็นผิวสัมผัสละเอียด

(๙) เลือกพรรณไม้ที่มีสีกลมกลืนกันหรือสีคู่ตรงกันข้ามตามหลักศิลปะ
ปลูกในภาชนะเดียวกัน เช่น การใช้สีกลมกลืน ปลูกพรรณไม้ที่มีใบและ
ดอกสีเขียว น้ำเงิน ม่วง ไว้ด้วยกัน การใช้คู่สีตรงกันข้าม ปลูกพรรณไม้ที่มีสีม่วง
กับสีเหลืองไว้ด้วยกัน หรือปลูกพรรณไม้ที่มีสีแดงกับเขียวไว้ด้วยกัน

(๑๐) เลือกพรรณไม้ที่ดูแลรักษาง่าย ไม่ค่อยมีโรคและแมลงรบกวน

๓) วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อการจัดสวนในภาชนะ มีดังนี้

(๑) วัสดุที่ใช้จัดสวนในภาชนะ แบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑. วัสดุที่ใช้ในการปลูก : อิฐมอญ ทูบเป็นก้อนเล็ก ๆ หรือ

ละเอียด ขี้เถ้าแกลบ และขุยมะพร้าว ช่วยในการระบายน้ำ ดูดซับความชื้น และอุ้มน้ำไว้สำหรับพรรณไม้ ดินผสมใช้สำหรับปลูกพรรณไม้ ทรายละเอียด ช่วยในการยึดต้นพืชให้คงสภาพอยู่ได้ และใช้โรยผิวหน้าดินก่อนปลูกมอสส์

ขี้เถ้าแกลบ

ดินผสม

ทรายละเอียด

๒. วัสดุที่ใช้ในการตกแต่ง : หินสี กรวด ตอไม้แห้ง แก่นไม้

รากไม้ ทรายน้ำ ตึกตาประดับ ประเภทนก เห็ด สะพาน ควรเลือกใช้ให้เหมาะสม
กลมกลืนกับเนื้อหา เรื่องราวของสวน รวมถึงความกลมกลืนด้านรูปทรง สี และ
ผิวสัมผัสอีกด้วย

หินสี

แก่นไม้

ตึกตาประดับ

๓. วัสดุที่ใช้ในการดูแลรักษา : ปุ๋ย โดยทั่วไปการจัดสวนใน

ภาชนะหรือในถาด ไม่จำเป็นต้องใส่ปุ๋ย เพราะถ้าใส่จะทำให้พรรณไม้โตเร็ว ซึ่งขัดแย้งกับจุดประสงค์ของการจัดสวนในภาชนะ ที่ต้องการคงรักษาสภาพเดิมของพรรณไม้ที่ใช้จัด หากใช้ปุ๋ย ควรใช้ปุ๋ยน้ำอินทรีย์หรือปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ ผสมน้ำเล็กน้อย เพื่อให้พรรณไม้สวยงามสดชื่น

(๒) อุปกรณ์ที่ใช้จัดสวนในภาชนะ

ช้อนปลูกหรือช้อนเล็ก ๆ

ใช้ตักดิน หิน กรวด ทราย และชุดหลุมปลูกต้นไม้

ใช้คีบต้นไม้เล็ก ๆ และวัสดุตกแต่งวางในขวดหรือ
ภาชนะปากแคบ

อุปกรณ์คีบปลายแหลม

ใช้ให้น้ำต้นไม้ที่ปลูกในภาชนะ

กระบอกฉีดน้ำ

แปรงขนอ่อน

ใช้ปิดฝุ่นหรือเศษผงออกจากต้นไม้และวัสดุตกแต่งสวนในภาชนะ

ปืนยิงกาวซิลิโคนและ
กาวซิลิโคนชนิดแท่ง

ใช้ยึดติดวัสดุตกแต่งกับภาชนะให้แน่น

(๓) ภาชนะที่ใช้จัดสวนในภาชนะ

เช่น ตู้อุปลา โหลแก้ว ขวดแก้ว แก้วน้ำ ภาชนะดินเผา กะละมัง หรือกาต้มน้ำที่ไม่ใช้แล้ว กระบะไม้ รางไม้ไผ่ ตอหรือรากไม้ที่ตกแต่งให้ปลูกพืชได้ กระเช้าไม้ ตะกร้าไม้

หลักการเลือกภาชนะที่ใช้จัดสวน มีดังนี้

๑. ภาชนะต้องไม่บดบังความสวยงามของพรรณไม้และวัสดุ ตกแต่งอื่นๆ
๒. ประหยัดค่าใช้จ่าย โดยนำภาชนะที่ไม่ใช้แล้วหรือวัสดุในท้องถิ่นมาดัดแปลง ตกแต่งให้สวยงาม

๓. ภาชนะต้องมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนและขนาดของ
พรรณไม้ และวัสดุตกแต่งที่จะใช้ เช่น การจัดเรียงแบบทิวทัศน์หรือเรื่องราว
ควรใช้ภาชนะที่มีลักษณะเป็นถาดหรือกระถางทรงกว้าง เพื่อจัดแสดงเรื่องราว
ให้ชัดเจน ถ้าต้องการโยกย้ายได้ง่ายควรใช้กระเช้าไม้ ตะกร้าไม้ที่มีหูหิ้ว ส่วนการ
จัดทิวทัศน์ที่มีหินประกอบ ควรใช้ถาดหรือกระถางตื้น ๆ อย่างที่ใช้กับไม้บอนไซ
หรือไม้แคระที่ค่อนข้างโต ถ้าเป็นสวนน้ำหรือมีน้ำตกควรใช้ภาชนะที่ลึกลงสมควร
พร้อมกับเครื่องปั้มน้ำขนาดเล็ก ถ้าจะปลูกไม้อบน้ำต้องใช้ภาชนะที่มีรูระบายน้ำ
เพราะพรรณไม้ประเภทนี้ไม่ต้องการน้ำขัง สำหรับกระเช้าไม้ ตะกร้าที่มีรู
ให้ใช้แผ่นพลาสติกรองที่ก้นก่อนจัดสวน เพื่อป้องกันไม่ให้ภาชนะชื้นแฉะและ
ขึ้นรา

โหลแก้ว

แก้วน้ำ

ภาชนะดินเผา

กระเช้าไม้

ตะกร้าไม้

ตู้ปลา

๒.๔ ขั้นตอนการจัดสวนในภาชนะ

การจัดสวนในภาชนะมีขั้นตอน ดังนี้

๑. วางแผนผัง ออกแบบสวน โดยร่างภาพในกระดาษพร้อมระบุรายละเอียด กำหนดตำแหน่ง องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบปลีกย่อย รองลงมา โดยยึดหลักการจัดลำดับจากใหญ่ลงมาเล็ก
๒. เตรียมดิน ภาชนะจัดสวน พรรณไม้ อุปกรณ์และวัสดุตกแต่ง วางไว้ข้างตัวเพื่อให้หยิบใช้ได้สะดวก

๓. รองพื้นที่กั้นภาชนะด้วยดินร่วนผสมทรายหยาบ และปุ๋ยคอกในอัตราส่วน ๑ : ๑ : ๑ หรือผสมขุยมะพร้าว ปุ๋ยคอก ทรายหยาบ และขี้เถ้าแกลบ ในอัตราส่วน ๑ : ๑ : ๑ : ๑

๔. ปลุกต้นไม้และจัดวางวัสดุตกแต่งตามแผนผังที่ออกแบบไว้

๕. ตกแต่งผิวดินให้เรียบแล้วกลบผิวดินด้วยหินสี กรวด ทราย

๖. ใช้กระบอกลดน้ำพ่นน้ำเป็นฝอย ๆ ทั่ว พอสูดน้ำชุ่มชื้นแต่ไม่แฉะ

การจัดสวนในภาชนะ

๒.๕ การดูแลรักษาสวนในภาชนะ

การดูแลรักษาสวนในภาชนะเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะพืชพรรณต่าง ๆ ที่จัดรวมไว้ในสวนมีดิน น้ำ และปุ๋ยอย่างจำกัด โดยเฉพาะสวนในภาชนะที่นำมาใช้ตกแต่งภายในอาคารสถานที่ ซึ่งจำกัดด้วยแสงแดด อุณหภูมิและความชื้น จึงต้องมีการดูแลรักษาให้มีความงดงามอยู่ได้ยาวนานที่สุดตามแนวทางดังนี้

๑) การให้น้ำแก่พืชที่จัดสวนในภาชนะ

ควรใช้กระบอกฉีดพ่นน้ำแบบฝอยละเอียด หรือฟ็อกกี้ ฉีดพ่นต้นไม้ให้ได้รับความชื้นทั่วทั้งต้น ควรตรวจหน้าดินที่ปลูกพืชในภาชนะลึกประมาณ ๑-๒ เซนติเมตร ถ้าพบว่าหน้าดินแห้ง ควรให้น้ำแก่พืชทันที หรือสังเกตจากมอสส์ ถ้ามีอาการเหี่ยวต้องให้น้ำเพิ่มความชื้นทันที ไม่ควรปล่อยให้มอสส์ หรือพืชแสดงอาการเหี่ยวเฉา โดยปกติสวนถาดที่ใช้ประดับในอาคาร หรือประดับนอกอาคาร ควรให้น้ำวันละ ๑-๒ ครั้ง ส่วนสวนแก้วแบบเปิดควรให้น้ำ ๑-๒ ครั้งต่อสัปดาห์ สวนแก้วแบบปิดควรให้น้ำ ๑-๒ ครั้งต่อเดือน ขึ้นอยู่กับสภาพความชื้นในสวนแก้วด้วย น้ำที่ใช้ต้องเป็นน้ำสะอาดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ถ้าจำเป็นต้องใช้น้ำประปา ควรพักน้ำไว้ ๑-๒ วัน เพื่อให้สารคลอรีนในน้ำประปาระเหยเจือจางก่อน จึงนำมารดต้นไม้

๒) การให้แสง

พืชต้องการแสงแดดไปช่วยสร้างอาหาร ดังนั้น ควรวางไว้ในบริเวณที่มีแสงสว่างเพียงพอ ถ้ามีแสงแดดน้อย สามารถใช้แสงจากหลอดไฟฟ้าช่วยได้ หรือหมั่นนำออกมาผึ่งแดดเป็นประจำ แล้วนำกลับเข้าไปไว้ในอาคาร

๓) การให้ปุ๋ย

ควรให้ปริมาณเพียงเล็กน้อยขึ้นอยู่กับขนาดและจำนวนต้นไม้ที่ปลูกในสวน โดยให้ปุ๋ยเคมีสลับกับปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินให้อุดมสมบูรณ์ โดยการร่อนปุ๋ยอินทรีย์ก่อน แล้วจึงนำปุ๋ยที่ผ่านการร่อนคัดแยกปุ๋ยที่มีขนาดเล็กมาใส่ต้นไม้ หรืออาจใช้ปุ๋ยเคมีประเภทละลายช้า ๓ เดือนต่อครั้ง มีจำหน่ายในร้านวัสดุการเกษตรในท้องถิ่นทั่วไป ก็จะสะดวกในการดูแลรักษาพืชและทำให้พืชมีการเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ

๔) การป้องกันโรคและแมลง การป้องกันโรคและแมลงสามารถทำได้

ตั้งแต่ขั้นตอนผสมดินที่ใช้ในการจัดสวนโดยคลุกสารสกัดจากสมุนไพรกับดิน ถ้าพบพรรณไม้เป็นโรคให้นำออกทันทีเพื่อป้องกันการลุกลาม นอกจากนี้ควรจัดสวนลาดให้ได้รับแสงแดดที่พอดี อยู่ในบริเวณที่อากาศถ่ายเทสะดวก จะช่วยป้องกันโรคและแมลงได้ อีกวิธีหนึ่งคือการฉีดพ่นสารสกัดจากสมุนไพรธรรมชาติ ซึ่งมีคุณสมบัติในการป้องกันและกำจัดแมลง ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมด้วย

๕) การตัดแต่งกิ่งก้านและรูปทรง ต้องทำเป็นประจำเพื่อให้พรรณไม้ใน
ภาชนะมีรูปทรงตามที่ต้องการ และยังเป็น การพักผ่อนด้วย เพราะผู้จัดสวนจะเกิด
ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และผ่อนคลายความเครียดได้

๖) การเปลี่ยนดิน โดยการนำดินเก่าออกแล้วใส่ดินใหม่แทน จากนั้น
จึงจัดองค์ประกอบให้เหมือนเดิม

๒.๖ การนำสวนในภาชนะไปใช้ประโยชน์

สวนในภาชนะที่จัดเสร็จแล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

- ใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ด้านการเกษตร เช่น ศึกษาการเจริญเติบโตของพืชที่ปลูกในสวน ในภาชนะ การดูแลพรรณพืช ตลอดจนวิธีการขยายพันธุ์พืช
- ใช้ประดับตกแต่งภายในและภายนอกบ้านหรืออาคารสถานที่ต่าง ๆ ให้สวยงาม สร้างบรรยากาศให้ผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกสดชื่น
- มอบเป็นของขวัญ ของฝากหรือของที่ระลึกให้แก่ผู้อื่นเนื่องในโอกาสสำคัญต่าง ๆ
- นำไปจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว

